ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут філології та історії
Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Код дисципліни	*ВК (каталог)*
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Галузі знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальності	032 Історія та археологія
Освітньо-професійна програма	Історія
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, семінарські заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладача

Викладач	**Чумаченко Олена Анатоліївна,** кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання
Контактний телефон	+380959278446
E-mail:	jasminel@ukr.net
Профайл викладача	http://nnifi.gnpu.edu.ua/chumachenko/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі консультації через електронну пошту та в Google classroom

м. Глухів, 2024

Обсяг курсу на навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції (д.ф. / з.ф.)	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
4 /120	14 / 6	16 / 6	90 / 108	залік

Мова навчання: українська

Ключові слова: європейська інтеграція, Європейський Союз, право ЄС, Спільна зовнішня і безпекова політика, правовіі механізми розширення ЄС, інституційний трикутник, порядок прийняття рішень, основоположні договори, Угода про асоціацію, acquis communautaire.

1. Анотація курсу

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні знань про політичні та правові засади європейської інтеграції, визначенні ролі Європейського Союзу в міжнародних відносинах. Головна увага курсу приділяється аналізу правової бази ЄС, етапам створення та реформування ЄС, інституційній будові ЄС та порядку прийняття рішень, формуванню, функціонуванню правових засад комунітарних політик ЄС. Особлива увага при вивченні курсу приділяється зовнішній політиці ЄС, особливостям спільної політики ЄС в різних регіонах Європи і світу, відносинам з провідними гравцями на світовій арені, з'ясуванню сутності та політичного змісту інституту «асоційованого членства» та статусу «сусідства», впливу політики ЄС на загальноєвропейські і світові економічні та політичні процеси, на відносини ЄС і України.

Завдання дисципліни:

- опанувати знанням і розумінням про історію утворення та розвитку європейських спільнот;
- вміти пояснювати політичні та правові засади європейської інтеграції;
- бути здатними аналізувати процес поглиблення інтеграції в Європі та давати їм оцінку;
- вивчити інституційну будову ЄС, розуміти принцип наднаціональності;
- вміти аналізувати основоположні договори і документи ЄС та давати їм оцінку;
- володіти розумінням формуванням правових аспектів розширень ЄС та вступу до нього нових членів;
- визначати вплив політики ЄС на загальноєвропейські економічні та політичні процеси.
- орієнтуватись у політико-правових нормах відносин України та ЄС, внутрішньої та зовнішньої політики держави у зв'язку з курсом на європейську інтеграцію;
- оволодіти навичками політичного прогнозування,
- вміти застосувати знання про політико-правовий аспект діяльності ЄС у свої професійній та громадській діяльності.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач вищої освіти повинен набути таких **компетентностей:**

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру в сфері історії.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність спілкуватися українською та іноземною мовами в освітньому процесі, усно та письмово, а також дотримуватись принципів психології та педагогіки під час проведення, презентації результатів досліджень історичного характеру.

ЗК03. Здатність до проведення самостійних досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних першоджерел та історіографічної традиції; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність використовувати сучасні методики та цифрові технології в освітньому процесі та при здійсненні досліджень історичного характеру.

ЗК07. Здатність діяти на основі етичних міркувань, працювати в міжнародному контексті, дотримуватися наукової доброчесності в професійній, науково-дослідницькій діяльності та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК07. Здатність до розроблення й реалізації оригінальних форм та методик викладання історії з використанням історичних джерел у науково-дослідній роботі і в освітньому процесі закладів фахової передвищої та вищої освіти.

ФК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ФК09. Здатність модифікувати, адаптувати, проєктувати методи та розробляти методику науково-дослідницької діяльності у сфері історії з використанням сучасних цифрових інструментів та ІТ-технологій.

ФК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації державною та іноземною мовами наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних та історико-філософських підходів, а також здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення побудови кар'єри.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти та ІТ-технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у т. ч. для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних міжнародних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки з питань історії до фахівців і нефахівців, зокрема до здобувачів освіти, дотримуватись основних принципів академічної доброчесності, зокрема, у процесі демонстрації власного наукового доробку та позиціювання себе як фахівця.

Попередні компетентності, необхідні для вивчення освітнього компонента: освітній процес в межах дисципліни «Політико-правовий аспект діяльності Європейського Союзу» орієнтований на підготовку здобувачів вищої освіти, що вивчали основні курси всесвітньої історії.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання: вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.

2. Організація навчання:

Структура курсу

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		Самостійна робота студентів (СРС)
	лекції	практичні (семінарські)	
Змістовий модуль 1. Європейський Союз, його структура й функції			

Тема 1. Зародження й розвиток ідей і концепцій єдиної Європи	2	2	9/10*
Тема 2. Основоположні договори та інституційна будова Європейського Союзу	2/2*	2/2*	9/12*
Тема 3. Право ЄС. ЄС як суб'єкт міжнародних відносин і міжнародного права: питання теорії	-	2	9/10*
Тема 4. Спільна зовнішня і безпекова політика ЄС. Формування і розвиток Європейської безпекової і оборонної політики	2/2*	2/2*	9/12*
Тема 5. Розширення Євросоюзу: правові механізми, результати й перспективи	2	-	9/10*
Змістовий модуль 2. ЄС у міжнародних відносинах			
Тема 6. Політико-правовий аспект відносин Європейський Союз і США	-	2	9/10*
Тема 7. Політика ЄС у Південно-Східній Європі	-	2	9/12*
Тема 8. Середземноморська політика Європейського Союзу	2	-	9/12*
Тема 9. Європейська політика сусідства	2	2/2*	9/10*
Тема 10. Європейський Союз та Україна	2/2*	2	9/10*
Разом за II семестр	14/6*	16/6*	90/108*

Примітка: *** -** для здобувачів заочної (дистанційної) форми навчання

Політики курсу:

Академічна доброчесність: очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідання занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Організаційні та навчальні обов'язки здобувачів вищої освіти, з якими викладач ознайомлює на першому занятті

- належна готовність до роботи на занятті; виконання СРА;
- присутність на практичних заняттях без запізнень; завчасне попередження викладача різними засобами зв'язку про незмогу взяти участь у ході заняття; виконання завдань практичної роботи, надання на перевірку викладачеві для аналізу та оцінювання;
- дотримання правил техніки безпеки й охорони праці; повітряної тривоги;
- формулювати, ставити запитання, цікавитися додатковими відомостями, сучасними науковими знаннями з предмета та консультуватися з викладачем;
- аргументовано відстоювати свою думку щодо тематики занять, виконання завдань, оцінювання;
- додержуватися академічної доброчесності, формувати власну культуру наукового мовлення;
- навчання здобувачів другого (магістерського) рівня передбачає *види контролю*: *вхідний* (з'ясування рівня знань здобувачів як орієнтира для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання і навчання, добору методів навчання); *поточний* (оцінюється аудиторна, самостійна робота), *модульний* (результати виконання модульних завдань), *підсумковий* (здійснюється за накопичувальною системою балів); критерії оцінювання подано в робочій навчальній програмі дисципліни; за бажанням здобувача можуть враховуватися результати

навчання, здобуті у неформальній освіті;

- дозволяється перескладати теми у випадку незгоди з отриманою оцінкою; з метою поглиблення знань, умінь, навичок, інших компетентностей.

Таблиця 1

За шкалою ECTS	**За 100 бальною шкалою ECTS**	**Значення оцінки за рівнями сформованості ЗК, ФК, ПРН**
A	90-100	Високий рівень володіння сформованими компетентностями, ПРН
B	82-89	Достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
D	64-73	Середній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
E	60-63	Рівень оволодіння ЗК,ФК, ПРН нижче середнього
FX	35-59	Низький рівень сформованості ЗК, ФК, ПРН
F	1-34	Дуже низький рівень сформованості ЗК, ФК, ПРН

Інформаційне забезпечення

Джерела

1. Treaty establishing the European Economic Community (Римський договір, 1957)
http://data.europa.eu/eli/treaty/teec/sign/eng

2. Single European Act (Єдиний європейський акт, 1986)
http://data.europa.eu/eli/treaty/sea/sign/eng

3. Treaty on European Union (Маастрихтський договір, 1992)
http://data.europa.eu/eli/treaty/teu/sign/eng

4. Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts (1997)
http://data.europa.eu/eli/treaty/ams/sign/eng

5. Treaty of Nice amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts (2001)
http://data.europa.eu/eli/treaty/nice/sign/eng

6. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community (2007)
http://data.europa.eu/eli/treaty/lis/sign/eng

7. Consolidated version of the Treaty on European Union (2012)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012M%2FTXT

8. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (2012)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT

9. Charter of Fundamental Rights of the European Union (2012/C 326/02)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT

10. The European Green Deal (COM(2019) 640 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0640

11. Shaping Europe's Digital Future (COM(2020) 67 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0067

12. White Paper on Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust (COM(2020) 65 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0065

13. A New Industrial Strategy for Europe (COM(2020) 102 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0102

14. EU Biodiversity Strategy for 2030 – Bringing nature back into our lives (COM(2020) 380 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0380

15. EU Strategy on Adaptation to Climate Change (COM(2021) 82 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0082

16. Fit for 55: delivering the EU's 2030 Climate Target on the way to climate neutrality (COM(2021) 550 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550

17. European Security Union Strategy (COM(2020) 605 final)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0605

18. European Pillar of Social Rights (Interinstitutional Proclamation, 2017)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213(01)

19. Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe – A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy (2016)
https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

Література

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / М. Р. Аракелян, Ю. Ю. Акіменко та ін. ; за ред. Х. Н. Безруза ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2024. 173 с. (Сер.: Навчально-методичні посібники). Режим доступу: https://doi.org/10.32837/11300.27702
2. Європейська інтеграція : навчальний посібник / [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.] ; за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко; Нац. банк України, ДВНЗ "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України". Київ: Центр учбової літератури, 2018. 342 с. : табл.
3. Європейський Союз : навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
4. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
5. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». Вид. 11-те, змін. і допов. Харків : Право, 2024. 488 с.

Додаткова література

1. Chumachenko O. An introduction to European political integration. Students' textbook. Within the implementation of the Erasmus+ Jean Monnet Modules European Political Integration: Historical Retrospective and Nowadays" 621046-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE. Hlukhiv, 2023. 130 p. https://repository.gnpu.edu.ua/items/c2526e7c-66c1-4b64-8c87-c489038484bb
2. Європейський Союз після Лісабонського договору: від трьохопорної структури до конституціоналізму. Матеріали Всеукраїнського круглого столу. В межах проєкту Еразмус+ Модулі Жана Моне 621046-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE Європейська політична інтеграція: історична ретроспектива та сучасність. Глухів, 20 травня 2022 р. / Упорядник: О. Чумаченко. Глухів, 2022. 93 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1WnYao81ppRaoDwnuMbA8pQqkmYBKlFJz/view
3. Спільна безпекова і оборонна політика Європейського Союзу: розробка та реалізація. Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару з міжнародною участю. В межах проекту Еразмус+ Модулі Жана Моне 621046-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE Європейська політична інтеграція: історична ретроспектива та сучасність. Глухів, 7 грудня 2022 р. / Упорядник: О. Чумаченко. Глухів, 2022. URL: https://drive.google.com/file/d/19eBHYrOdFgles9hAOyV89RwcwF6J4hYI/view?usp=sharing
4. Чумаченко О. Спільна політика безпекова та оборонна політика Європейського Союзу: від ідеї до реалізації. Курс лекцій. В межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Modules European Political Integration: Historical Retrospective and Nowadays" 621046-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE. Глухів, 2023. 56 с. https://repository.gnpu.edu.ua/items/ffd9fd7f-e321-4d8a-b048-05609e4cc096
5. Чумаченко О., Поскрипко Н. Путівник інститутами Європейського Союзу. Довідкове видання (в межах реалізації проєкту Erasmus+ Jean Monnet Modules European Political Integration: Historical Retrospective and Nowa- days" 621046-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE). Глухів, 2023. 70 с. https://repository.gnpu.edu.ua/handle/123456789/2473